

Retouradres Antwoordnummer 3061, 8000 WB Zwolle

Cascadeplein 10
9726 AD Groningen

Dhr. M. Rutte, Minister-president
Dhr. J.A. Vijlbrief, Staatssecretaris Mijnbouw

Antwoordnummer 3061
8000 WB Zwolle

0800 44 44 111
contact@schadedoormijnbouw.nl

Datum 24 mei 2023
Betreft Uitvoeringstoets Instituut Mijnbouwschade Groningen
bij kabinetsreactie

Referentienummer
IMG/Bestuur/2023/017

Geachte heer Rutte, geachte heer Vijlbrief,

Op 25 april jl. heeft u namens uw kabinet de reactie op het eindrapport van de parlementaire enquêtecommissie Aardgaswinning Groningen *Nij begun, op weg naar erkenning herstel en perspectief* aan de Tweede Kamer gezonden. Hierin kondigt u 50 maatregelen aan om de ereschuld in te lossen aan de regio en haar bewoners die door 60 jaar gaswinning is ontstaan.

U geeft hiermee uitwerking aan de aanbevelingen van de Commissie Van der Lee en heeft hierbij ook gebruik gemaakt van de suggesties van de kant van het Instituut Mijnbouwschade Groningen (IMG) om het schadeherstel en de uitvoering van de versterking milder, makkelijker en menselijker te maken. Daarnaast zijn de maatregelen gericht op structurele politieke aandacht voor de regio, op toekomstperspectief en brede bewustwording van het verdriet dat mensen in het gaswinningsgebied is aangedaan.

Volgens het IMG past dat bij het doel van de schadeafhandeling zoals wij dat in onze reactie op de Commissie Van der Lee hebben geformuleerd. De schadeafhandeling moet Groningers en Drenten in dezelfde positie brengen als elke andere Nederlander. Het recht om te wonen in een veilig en schadevrij huis, in een omgeving die floreert en waar kinderen zich kunnen ontwikkelen. De gaswinning en de gevolgen daarvan veroorzaken voor Groningers en Drenten echter het tegendeel. Mensen voelen zich onveilig, er wordt bij herhaling schade aan hun woningen veroorzaakt, gemeenschappen vallen uiteen, kinderen zien een sombere toekomst en het vertrouwen in de overheid is ernstig beschadigd. Daarom is het nodig maatregelen te nemen waardoor Groningers en Drenten het verleden achter zich kunnen laten en de blik op de toekomst kunnen richten.

Wij zien in de concrete maatregelen die u voorstelt duidelijk de intentie om dit mogelijk te maken en de bereidheid om daarin vergaande stappen te zetten. U geeft aan alles te doen wat nodig is. We zien dat onder meer terug in de maatregelen waarmee u het IMG bevoegdheid geeft om meer schade te vergoeden dan door mijnbouw is ontstaan en waarvoor NAM dus aansprakelijk is. Daarmee biedt u ruimte om de problemen van de Groningers en Drenten met betrekking tot hun woningen op te lossen. Het IMG is hier zeer positief over. U stelt ons daarmee in staat naast de Groningers en Drenten te gaan staan en niet tegenover hen. We zijn ervan overtuigd dat wij hierdoor in samenspraak met het ministerie van EZK, de maatschappelijke organisaties van

Groningers en Drenten en de regio's tot uitvoering kunnen komen van een mildere, menselijkere en makkelijkere schadeafhandeling.

Een aantal van de door uw kabinet voorgestelde maatregelen heeft het IMG reeds in uitvoering en voor een aantal andere zal het dat op zo kort mogelijke termijn gaan doen voor zover dat binnen de huidige bevoegdheden mogelijk is. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het gelijktrekken van bepaalde vergoedingen van immateriële schade, versoepelingen van de bezwaartermijnen, alsmede de mogelijkheid om terug te komen op de keuze voor een vaste vergoeding. Tegelijkertijd bevat de Kabinetsreactie een aantal – soms verstreckende – maatregelen, die nadere politieke besluitvorming, uitwerking en wetgeving vergen alvorens die tot uitvoering kunnen worden gebracht.

Het IMG heeft mede naar aanleiding van de technische briefing van 20 april jl. voor de Tweede Kamer nu op hoofdlijnen de uitvoering van de door uw kabinet voorgestelde maatregelen getoetst. De eerste uitkomsten hiervan leggen wij hierbij graag aan u voor.

Samengevat

- De intenties van uw kabinet bieden voldoende ruimte om te komen tot een schadeafhandeling die uitgaat van de problemen van Groningers en Drenten en niet beperkt blijft tot de afwikkeling van aansprakelijkheid van de NAM.
- De voorgestelde maatregelen zijn vergaand, maar om doelmatig en uitvoerbaar te kunnen zijn, vereist dat wel nadere uitwerking en het maken van politieke keuzes. We stellen daarom een stapsgewijze uitvoeringstoets voor.
- De voorstellen van uw kabinet hebben nu al invloed op de schadeafhandeling; er ontstaat al meer ruimte voor het aanpakken van de problemen. Maar het zorgt ook voor onzekerheid. Het IMG neemt tussentijdse maatregelen om hieraan tegemoet te komen.
- Een van de meest ingrijpende maatregelen voor de schadeafhandeling, het schrappen van de beoordeling van causaal verband bij schadesituaties tot €40.000, houdt het risico in zich te leiden tot nieuwe, ongewenste verschillen en hogere uitvoeringskosten. Deze grens belemmert daarbij het oplossen van complexe situaties, zoals bij monumentale panden, agrarische bedrijven, kerken en woningen waar al jarenlang steeds nieuwe schade ontstaat. We gaan graag in overleg om met die risico's om te gaan, bijvoorbeeld door een uitzondering te maken voor onder meer de hiervoor genoemde situaties.
- Het IMG is er gezien de intenties van uw kabinet van overtuigd dat het mogelijk is om in samenspraak met het ministerie van EZK, de maatschappelijke organisaties van Groningers en Drenten en de regio's te komen tot een uitvoerbare, mildere, menselijkere en makkelijkere schadeafhandeling.

1. Proces voor de uitvoeringstoets

Uw voorstellen voor verbetering van de schadeafhandeling zijn op onderdelen zeer concreet en zoals gezegd, vergaand. Om te komen tot een doelmatige uitvoering is volgens ons een stapsgewijze uitvoeringstoets nodig.

Eerste fase

De eerste fase is een uitvoeringstoets op hoofdlijnen. Afgelopen weken hebben wij die toets uitgevoerd. In deze brief bieden wij u daarvan de resultaten aan. We hebben daarbij de maatregelen beoordeeld op doelmatigheid: wordt ermee bereikt wat wordt beoogd zoals een mildere, menselijkere en makkelijkere schadeafhandeling? Daarnaast geven we een oordeel over de invloed op de toegekende schadevergoeding en op de uitvoeringskosten, de samenhang met andere maatregelen en – zeer belangrijk – het voorkomen en tegengaan van (nieuwe) verschillen tussen gedupeerden.

Vervolgfase

Het is vervolgens belangrijk om meer duidelijkheid te krijgen over de kaders die u wilt stellen en de doelen die u precies nastreeft met uw voorstellen. In deze brief vindt u onder meer de vraagstukken die daarmee samenhangen. Het verkrijgen van antwoorden op deze vragen vormt in onze ogen de start van de vervolgfase van de uitvoeringstoets.

Op basis van de dan vastgestelde kaders kunnen wij een gedetailleerde uitvoeringstoets doen op de uitvoerbaarheid van de uiteindelijke uitwerking van de maatregelen in concrete voorstellen voor wet- en regelgeving (via een wetswijziging, Algemene maatregelen van bestuur of anderszins). In deze fase worden bijvoorbeeld de exacte schadebedragen duidelijk voor verschillende groepen gedupeerden, de precieze doorlooptijd van aanvragen en de voorwaarden waaronder aanvragen gedaan kunnen worden en waaronder gedupeerden in aanmerking kunnen komen voor die aanvragen. Ook kunnen we dan een planning afgeven wanneer de maatregelen uitvoerbaar zijn.

Tijdsverloop: nu tot 2025

We beseffen dat het hier geschetste proces voor een uitvoeringstoets omvangrijk oogt, terwijl de nood hoog is en gedupeerden vragen om direct merkbare resultaten. In de afgelopen ruim vijf jaar hebben we ook gemerkt dat Groningers en Drenten realistisch zijn, zo lang we hen open en duidelijk informeren over de stand van zaken. We geloven dat een combinatie van uitvoering geven aan wat al mogelijk is en tegelijk het doorlopen van een gedegen proces van een uitvoeringstoets hieraan tegemoet komt.

Het open en eerlijke verhaal is, en dat lezen we ook terug in uw voorstellen, dat sommige maatregelen tijd kosten voor uitwerking en uitvoering. Voor sommige maatregelen is de uitvoering op zeer korte termijn, enkele weken tot enkele maanden mogelijk. Maar afhankelijk van de gemaakte keuzes, zullen andere maatregelen jaren nodig hebben, zoals het uitvoeren van duurzaam herstel in natura met inbegrip van het aanpakken van constructies zoals funderingen.

2. Wat kan het IMG nu al doen?

Het IMG probeert binnen zijn huidige mandaat en bevoegdheden op korte termijn in te voeren wat mogelijk is, in lijn met en gesteund door de inhoud van uw voorstellen.

IMS

We noemden hiervoor al het voorbeeld van verruiming van de regeling voor immateriële schade waarvan de voorbereidingen voor de uitvoering nu in volle gang zijn en waarvan de uitvoering na de zomer start. De verschillen die nu nog kunnen ontstaan in de beoordeling bij individuele leden binnen een huishouden, worden opgelost. Ook weegt dan het treffen van ingrijpende versterkingsmaatregelen, waaronder sloop en nieuwbouw, zwaarder mee. Dat leidt in die situaties direct tot de hoogste vergoeding voor immateriële schade zoals we die op dit moment kennen (€5.000 per persoon).

Fysieke schade - vaste vergoeding

Met de uitbreiding van de vaste vergoeding kunnen we nog dit jaar starten. Het gaat dan om het bieden van een hogere vergoeding in de kern van het bevingsgebied. Ook werkt het IMG de mogelijkheid uit voor een vaste vergoeding voor toekomstige bevingen. Voor deze maatregelen geldt wel dat ze het best in samenhang met andere maatregelen worden uitgewerkt. Waarover verderop meer bij de toets op maatregel 5. De door u voorgestelde regeling voor aanvragers die een keuze voor de vaste vergoeding willen terugdraaien om alsnog een maatwerktraject te kunnen volgen, wordt eveneens al voorbereid.

Fysieke schade - maatwerk

Ook in de complexe maatwerkbeoordeling voor fysieke schade heeft het IMG aanpassingen verricht. Het belangrijkste is dat het IMG bij woningen die zijn blootgesteld aan een hoger niveau van trillingen, waar in de kern van bevingengebied sprake van is, altijd causaliteit aanneemt tussen de individuele schades en de bodembeweging. In de praktijk wordt in dit gebied als gevolg daarvan vrijwel alle schade vergoed die naar z'n aard mijnbouwschade kan zijn.

Het IMG heeft daarnaast reeds zijn werkwijze aangepast (vooruitlopend) op (inwerkingtreding van) het amendement van het lid Mulder (36 094, nr. 19). Als gevolg daarvan mag door een onafhankelijke deskundige in elk geval niet vaker dan twee keer een andere autonome oorzaak voor een schade worden aangewezen. Als dat wel gebeurt, dan beslist het IMG om de schade in elk geval te vergoeden. Daarmee worden diverse tegenstrijdige deskundigenoordelen over één schade voorkomen.

Het IMG heeft verder al laten weten dat het in beginsel zelf niet meer in hoger beroep zal gaan tegen een uitspraak van de rechtbank. Daarnaast laat het IMG zich, zoals al aangekondigd, in toenemende mate ambtelijk vertegenwoordigen in de beroeps- en hoger beroepsprocedures die worden gestart door aanvragers. In dat verband is ook de motie van het lid Beckerman (33 529, nr. 1127) met betrekking tot de inzet van advocaten van het kantoor van de landsadvocaat reeds uitgevoerd.

Tot slot bereidt het IMG zich erop voor om weer het effectgebied toe te passen zoals dat werd gehanteerd na oplevering van het paneladvies in januari 2019.

Duurzaam Herstel

Zoals u weet werkt het IMG aan de start van een pilot voor Duurzaam Herstel van woningen waarbij constructieve maatregelen worden getroffen om de kans op nieuwe schade te verkleinen. In die situaties wordt dan ook meteen alle schade *daadwerkelijk* in natura hersteld naast de mogelijke funderingsproblematiek.

Aanvullend is het IMG sinds enkele maanden gestart met de vergoeding van zogenoemd 'klein Duurzaam Herstel'. Het gaat dan om aanvullende constructieve maatregelen die niet zo ingrijpend zijn als het verbeteren van funderingen, maar wel het ontstaan van nieuwe schade helpen voorkomen.

De ervaringen die we daarmee opdoen, bieden waardevolle inzichten met oog op uitbreiding van deze benadering, conform de door uw kabinet voorgestelde maatregelen waarbij beoordeling van causaal verband geen of in ieder geval een veel minder prominente invloed zal hebben op de schadeafhandeling.

Voorrang en prioriteiten

Voor alle bovenstaande maatregelen geldt dat we direct naar de fase van gedetailleerde uitwerking kunnen of daar al in verkeren. De voorgestelde maatregelen van uw kabinet die vooral invloed hebben op proces en procedure en niet zozeer op de inhoudelijke beoordeling en omvang van de vergoeding, zijn over het algemeen op de meest korte termijn uitvoerbaar. Denk daarbij aan het voorrang verlenen van de aanpak van schademeldingen bij groepen gedupeerden die het zwaarst zijn getroffen, zoals in de kern van het bevingengebied en de zogenoemde 'specials', te weten de fysieke schade bij agrariërs, bij andere bedrijven en bij monumenteigenaren.

Wel moet er in een nadere uitwerking een definitie komen van wat dan als 'de kern' van het bevingengebied wordt beschouwd en wat 'zwaarst getroffen' inhoudt. Te denken valt aan het uitgaan van een bepaalde hevigheid van trillingen door bevingen die er zijn geweest of het aantal keer dat een woning reeds is getroffen door een beving. Het IMG zal hiervoor concrete voorstellen doen in overleggen met het ministerie van EZK, de maatschappelijke organisaties en de regio's.

Ook is er nog dit jaar een uitgebreide aanpak voor agrariërs met mestkelders aangekondigd. Op basis van onze huidige bevoegdheid is dit al mogelijk en het is nu vooral zaak een aanpak te ontwikkelen die in de praktijk werkt. Ook is het mogelijk om dit jaar helderheid te geven over een regeling voor waardedaling van bedrijfspanden.

Cultuur IMG

Tot slot vergt een verandering in de taak van het IMG ook ander gedrag. Daarom zijn in alle onderdelen van de organisatie, te beginnen bij het Bestuur, gesprekken op gang hoe de voorstellen van uw kabinet om te zetten in concrete activiteiten op korte en lange termijn. Zo volgen we bij de oudste dossiers een nieuwe aanpak waarbij in multidisciplinaire teams tot concrete oplossingen wordt gekomen. Vanzelfsprekend wordt dan ook gesproken over intenties en het doel van die voorstellen. Het interne gesprek heeft daarmee weliswaar een praktische insteek, maar vereist ook een goed doordenken van het waarom van de schadeafhandeling; het helpen van de Groningers en Drenten. Een omslag in denken en handelen zal niettemin stapsgewijs moeten plaatsvinden en ook niet van de ene op de andere dag zijn gerealiseerd.

3. Uitvoeringstoets op hoofdlijnen (eerste fase)

In *Nij begun, op weg naar erkenning herstel en perspectief* doet uw kabinet acht voorstellen voor maatregelen die direct gericht zijn op de schadeafhandeling en die direct grote invloed hebben op de invulling van en uitkomsten van de schadeprocedure voor individuele gedupeerden. We hebben deze acht maatregelen (in de kabinetsreactie genummerd met 2 tot 9) op de volgende onderdelen beoordeeld:

- Doelmatigheid
- Interne samenhang
- Verschillen
- Omvang schadevergoeding
- Invloed op uitvoeringskosten
- Uitvoerbaarheid

Voor zover relevant hebben we deze onderdelen afzonderlijk beschreven.

Maatregel 2: Duidelijkheid over het gebied waar schade wordt vergoed

Uw kabinet wil een einde maken aan de discussie over het gebied waarbinnen het IMG het bewijsvermoeden toepast. Uw kabinet is daarom voornemens het zogenaamde effectgebied van de gaswinning en gasopslag vast te leggen in een Algemene Maatregel van Bestuur. Dit betekent dat ook de gebieden in Noord-Drenthe rond Norg en in Oost-Groningen rond Pekela en Blijham in aanmerking komen voor schadevergoeding.

Het IMG is blij dat uw kabinet met deze maatregel duidelijkheid biedt op dit onderwerp. De effecten van deze maatregel heeft het IMG reeds uitgebreid geschetst in de uitvoeringstoets die is opgenomen in de brief van 10 november 2021.¹ Korthedshalve wordt daarnaar verwezen.

Zo nodig is het IMG graag bereid om in overleg met uw kabinet te bezien hoe deze maatregel op de kortst mogelijke termijn kan worden uitgevoerd. Het verdient aanbeveling om dit ter hand te nemen tegelijkertijd met het moment waarop de andere Kabinetsmaatregelen kunnen worden uitgevoerd (met name Maatregel 3).

Daarnaast beziet het IMG graag in overleg met u en de betrokken regionale bestuurders hoe omgegaan moet worden met eigenaren van woningen die net buiten de beoogde afbakening van het effectgebied zijn gelegen.

Maatregel 3: Stoppen met onderzoek naar causaliteit van schades

Ruimschoots de belangrijkste maatregel voor de schadeafhandeling betreft het voorstel van uw kabinet om geen enkele beoordeling van de oorzaak van de schade meer uit te voeren tot een bedrag van € 40.000,-. Op basis van adviesrapporten blijkt nu dat, afhankelijk van de hevigheid van de trillingen door bevingen, 30 procent (in de kern) tot 90 procent (in de randen van het effectgebied) van de aangetroffen schades in woningen wel mijnbouwschade is en daarmee dus 10 procent tot 70 procent van de schades in die woningen niet. Door de schadeoorzaak niet meer te beoordelen en al deze schade wel te vergoeden wordt voor die situaties de aansprakelijkheid van de NAM dus niet meer leidend in de schadeafhandeling.

Deze maatregel zou stapsgewijs tot de volgende benadering leiden:

- a. Een deskundige neemt naar aanleiding van een aanvraag alle schade op.
- b. Er volgt een begroting van de kosten om te herstellen.
- c. Als de kosten in totaal minder dan €40.000 zijn, vergoedt het IMG het bedrag zoals dat in totaal is begroot.
- d. Als de kosten in totaal méér dan €40.000 zijn, moet de deskundige worden gevraagd om voor alle schade de schadeoorzaak te bepalen, met toepassing van het bewijsvermoeden.
- e. Het IMG vergoedt dan in ieder geval een bedrag van € 40.000 euro en eventueel meer, voor zover de totale causale schade meer dan € 40.000 is.

Het concrete doel van het kabinet met deze maatregel is om discussies over de oorzaak van een schade te vermijden. Onderliggend doel (bij alle maatregelen) is om het vertrouwen in de overheid te herstellen. Het kabinet wil ook bijdragen aan het wegnemen van onzekerheid over de vergoeding van schade en die buitengewoon grote impact heeft op mensen. Eveneens een doel is, zo lezen we ook in algemene bewoordingen terug, om gedupeerden in de meest ernstige schadesituaties betere oplossingen te bieden.

Omvang van de vergoedingen

Met het vergoeden van schade die geen mijnbouwschade is, wordt de koppeling met de aansprakelijkheid van NAM losgelaten. We zijn daarover, zoals gezegd, positief, omdat dit ruimte biedt om breder de problemen van de Groningers en Drenten op te lossen. Tegelijkertijd is met het (in meer of mindere mate) loslaten van de koppeling met de aansprakelijkheid van NAM een nieuw kader nodig om te bepalen wat in welke situatie een redelijke vergoeding is. Het Kabinet lijkt met deze maatregel dus verder te willen gaan. Dat roept de politieke vraag op over wat dán een redelijke vergoeding is. Is het gewenst als iedereen *alle schade* vergoed krijgt, ongeacht of je woont in Loppersum of in de noordelijke rand van de stad Assen? Of is het redelijk dat iedereen in elk geval een *bepaald bedrag* vergoed krijgt, ongeacht of het gebouw in kwestie vanwege zijn omvang veel minder (zoals bij een tussenwoning) of veel meer schade heeft (zoals een vrijstaande villa of boerderij)? Dit zijn belangrijke dilemma's die politieke keuzes vereisen.

Uw kabinet is voornemens te kiezen voor de optie dat iedereen in elk geval tot maximaal € 40.000,- aan schade vergoed kan krijgen. Deze maatregel zal voor een meerderheid van de dossiers tot een hogere vergoeding leiden. Dat is ook inherent aan het feit dat schade zal worden vergoed die niet door mijnbouw is ontstaan. De mate waarin een hogere vergoeding wordt toegekend, is afhankelijk van een aantal factoren. Zo is belangrijk of uw kabinet wil dat *alle* soorten schade worden vergoed of alleen schade die door mijnbouw zou kunnen zijn veroorzaakt. De maatregelen spreken elkaar op dat punt soms tegen. In het eerste geval zullen ook vergoedingen worden toegekend voor gebreken uiteenlopend van afbladderende verf, tot lekkages

en/of tot brandschade, die niet van doen kunnen hebben met mijnbouw. Daarnaast is de omvang van de schade van belang. Op dit moment wordt, zoals gezegd, tussen de 30 procent en 90 procent van de schade vergoed, uiteenlopend vanuit de rand van het gebied tot de kern van het gebied. Indien de door uw kabinet beoogde maatregel zal worden ingevoerd, zal dit dus met name in de rand van het gebied tot een zeer substantiële verhoging van de toekenningen leiden, vermoedelijk met een factor 3. In de kern van het gebied zal de maatregel qua schadeomvang een veel kleiner effect hebben in vergelijking tot de huidige situatie, omdat daar, anders dan soms gedacht, minder discussie plaatsvindt over de oorzaak van de schade, maar met toepassing van het bewijsvermoeden het overgrote deel wordt vergoed. In dat opzicht is illustratief dat circa 75 procent van alle bezwaren afkomstig is uit de randen van het effectgebied waar de hevigheid van de bevingen aanzienlijk kleiner zijn dan in de kern van het effectgebied van de bevingen.

Het IMG kan in een vervolgfase van deze uitvoeringstoets een meer nauwkeurige inschatting geven van het precieze effect op de omvang van de toegekende vergoedingen voor het maken van deze afweging.

Doelmatigheid

Uw kabinet beoogt met deze maatregel discussies over de oorzaak van de schade te vermijden. Naar verwachting kent verreweg een meerderheid van de dossiers geen totale schade die meer dan € 40.000,- is.

Het vermijden van de discussie over causaliteit levert direct en dus op grote schaal een voordeel op en is in die zin doelmatig. Het komt bovendien tegemoet aan erkenning van de grote impact van onzekerheid over de schadeafhandeling die vaak direct samenhangt met de discussie over causaal verband. Het bieden van deze erkenning helpt bij het bredere doel het vertrouwen te herstellen. Al met al draagt deze maatregel daarmee bij aan het bereiken van verschillende doelen.

Tegelijk kent de doelmatigheid van deze maatregel grenzen. Dit komt in de eerste plaats omdat in veel dossiers meer discussie bestaat dan alleen over de oorzaak van de schade. Op dit moment wordt in circa 20% van de dossiers een zienswijze ingediend en in 8% gaat de aanvrager in bezwaar. Deze percentages schommelen door de tijd heen. In grofweg de helft van de dossiers heeft de zienswijze of het bezwaar (mede) betrekking op een verschil van mening met de deskundige over de beoordeling van de oorzaak van de schade (het causaal verband). De overige discussies betreffen in veel gevallen de schadebegroting. De vraag is dan of de geadviseerde herstellmethode de juiste is, of deze op de juiste manier is berekend en of de onderliggende aannames voor wat betreft bouwkosten juist zijn volgens de aanvrager. Anders gezegd: zal een aannemer voor het geboden bedrag de schade adequaat kunnen en willen herstellen? Deze onderwerpen beslaan nu ook ongeveer de helft van alle zienswijzen en bezwaren van aanvragers.

Daarbij komt dat doorgaans pas na overeenstemming over de schadeoorzaak een discussie volgt over de schadebegroting. Voor veel schades die nu als niet-causaal worden beoordeeld, volgt er dus geen discussie over de schadebegroting. Als straks in de meerderheid van de dossiers alle schades als causaal worden beschouwd, zal de discussie over de schadebegroting veel vaker gevoerd worden. De discussie over causaal verband wordt daarmee weliswaar vermeden, in de plaats daarvan zal de discussie over de schadebegroting juist vaker optreden. De afhankelijkheid van de inzet van deskundigen en de intensiteit van de schadeprocedures blijft daarmee in relatief grote mate voortbestaan.

Het is, ten tweede, de vraag in hoeverre het doel om discussie over de schadeoorzaak te voorkomen wordt bereikt via het stellen van een 'vanaf grens' bij de schadeomvang, nog los van de vraag waar die grens moet worden gesteld. Voor elk dossier geldt namelijk dat er bij mogelijke overschrijding van die grens dan alsnog alle schades moeten worden beoordeeld. Immers, als een schadesituatie meer dan bijvoorbeeld €40.000 kosten aan schadeherstel omvat, moet bepaald

worden of de schade causaal is ná het overschrijden van die kostendrempel. In situaties waar de schadeomvang meer dan €40.000 is zijn dus alsnog zeer omvangrijke adviesrapporten nodig. Juist de meest omvangrijke en ernstige schadesituaties hebben dan te maken met de meest omvangrijke beoordeling van causaal verband. Hoe hoger de 'vanaf grens', hoe minder vaak dit voorkomt, maar elke verhoging betekent nog altijd dat nog altijd de situaties met de grootste en meest ernstige schade de meest omvangrijke beoordeling van causaal verband nodig hebben. Daarbij moet wel opgemerkt worden dat de meeste grote en complexe dossiers ontstaan door verzakkingsschade. Voor circa 10 procent van de woningen is hier mogelijk sprake van. In die gevallen overschrijden de kosten gemiddeld ruim € 40.000,-. Voor deze schadesoort is evenwel een andere maatregel voorzien (maatregel 6). De *combinatie* van die twee maatregelen zal daarom voor die gevallen de discussie over de oorzaak van de schade (alsnog) overbodig maken. Daarom zal vooral de resterende discussie over de schadebegroting een begrenzend invloed hebben op de doelmatigheid van deze maatregel.

Al met al zorgt deze maatregel weliswaar voor vermindering van het aantal discussies over de schadeoorzaak en voor veel mensen zal dit waarschijnlijk bijdragen aan een gevoel van erkenning van hun problemen. Tegelijk voorkomt dit lang niet alle discussies en wordt een maatwerktraject er slechts ten dele makkelijker van. Aangezien de grootste schades er ook op gebied van beoordeling van causale schade niet mee worden geholpen, wordt het beoogde doel van een betere schadeafhandeling voor de meest ernstige situaties niet bereikt met deze maatregel.

Onderlinge samenhang

Als gezegd vindt het IMG het ook belangrijk om de onderlinge samenhang van de beoogde maatregelen, en het systeem van de schadeafhandeling te beschouwen. Wijzigingen op één onderdeel hebben immers vaak ook (onbedoelde) effecten op andere onderdelen.

Dit geldt zeker voor deze maatregel. Het IMG schat namelijk in dat de '€40.000,- regeling' ertoe zal leiden dat alleen nog in uitzonderingsgevallen gebruik gemaakt zal worden van de huidige forfaitaire regeling, die ook wel bekend staat als de regeling voor de vaste vergoeding. In het overgrote deel van de gevallen zal deze maatregel er namelijk toe leiden dat een maatwerkbeoordeling tot een hogere vergoeding leidt dan een vaste vergoeding.

Momenteel kiest circa 75% van de aanvragers voor een vaste vergoeding als hen die wordt aangeboden. Daarmee maakt nu ongeveer 40% van alle aanvragers gebruik van een vaste vergoeding. Momenteel komt namelijk niet iedereen in aanmerking voor die vaste vergoeding. Het IMG schat in dat het percentage dat voor de vaste vergoeding (in de huidige vorm) kiest enorm zal afnemen met deze maatregel en het aantal maatwerk aanvragen hard zal stijgen wetende dat met €40.000 alle schade bij een meerderheid van de situaties wordt vergoed. Dit neveneffect van deze maatregel tast daarmee de effectiviteit van de gehele forfaitaire regeling aan, terwijl uw kabinet juist een keuze voor een vaste vergoeding wilde stimuleren (zie maatregel 5). Dit effect zal, als gezegd, ook gevolgen hebben voor de (absolute en relatieve) uitvoeringskosten, maar zeker ook voor de uitvoerbaarheid van deze maatregel.

Uitvoeringskosten

De verwachting van het IMG is voorts dat de *totale* uitvoeringskosten zullen stijgen, omdat een groter deel van de aanvragers gebruikt gaat maken van deze maatwerkbeoordeling, in plaats van een vaste vergoeding (zie hierna). Temeer omdat, zoals hiervoor uitgelegd, weliswaar de discussie over de schadeoorzaak goeddeels verdwijnt, maar eventuele discussies over de schadebegroting overblijven en waarschijnlijk toenemen. De maatwerktrajecten blijven daarmee zeer intensief en blijven de inzet van deskundigen vereisen. Zeker als daar de mogelijkheid bijkomt voor gefinancierde technische en juridische ondersteuning van aanvragers, zoals die nu is voorzien met de aanstaande novelle in de Tijdelijke wet Groningen. De verhouding tussen de toegekende

schadevergoedingen versus de uitvoeringskosten zal hierdoor op het totaal vermoedelijk ongunstiger worden dan gehoopt door de uitbreiding van de forfaitaire aanpak.

Tot slot is denkbaar dat de voorgestelde wijziging leidt tot een groter aantal nieuwe aanvragen. Daarmee stijgen de absolute aantallen aan toegekende schadevergoedingen en de uitvoeringskosten. Denkbaar is dat dit met een factor 2 tot 3 zal plaatsvinden. Als dat het geval is én een groter aantal aanvragers gaat hierdoor kiezen voor maatwerk, dan verwacht het IMG dat de beoogde maatregel in zijn huidige vorm ook *niet* uitvoerbaar wordt. Het vergt dan een ruime verdubbeling van inzet van deskundigen, coördinatie van hun inzet, toetsing van adviesrapporten en behandeling van zienswijzen van aanvragers (die dan met name over de schadebegroting gaan).

Verschillen

Het IMG vindt het daarnaast belangrijk om te wijzen op een aantal negatieve neveneffecten, met name voor wat betreft (potentiële) ongelijkheid.

In de eerste plaats is het de vraag hoe uw kabinet denkt over deze maatregel in het licht van de bijna 200.000 reeds door TCMG/IMG afgehandelde schademeldingen én de 95.000 door NAM/CVW afgehandelde meldingen. In uw kabinetsreactie wordt hier niet expliciet op ingegaan. In het overgrote deel van deze oude gevallen is als gezegd (veel) minder toegekend dan € 40.000,- en zijn ook één of meerdere schades afgewezen. Indien deze maatregel op deze meldingen van toepassing zou zijn geweest, zou daarvoor een (substantieel) hogere vergoeding zijn toegekend. Dit geldt in het bijzonder voor de meldingen die door NAM/CVW zijn afgehandeld. Indien deze maatregel alleen voor lopende en nieuwe aanvragen geldt, zal dit leiden tot ongelijkheid tussen de groep aanvragers van wie de aanvraag al is afgehandeld en de aanvragers met lopende en nieuwe aanvragen. Naar inschatting van het IMG zal deze ongelijkheid maatschappelijk gezien niet geaccepteerd worden, tot grote onvrede leiden en het vertrouwen in de schadeafhandeling ernstig schaden. De maatregel wordt vanwege dit effect daarmee niet doelmatig. Het komt erop neer dat mensen die in het verleden (veelvuldig) schade hebben geleden en hebben gemeld, dan immers een substantieel lagere vergoeding zullen hebben ontvangen dan eigenaren met vergelijkbare schade die deze nog niet hadden gemeld.

In de tweede plaats zal deze maatregel leiden tot grote verschillen ten opzichte van de woningen die direct buiten het effectgebied staan. Binnen het effectgebied kan immers relatief eenvoudig een vergoeding van € 40.000,- worden toegekend, terwijl direct daarbuiten vrijwel nooit enige vergoeding wordt toegekend. De eerste groep krijgt bovendien nog een extra verduurzamingssubsidie van € 4.000,-. Het onderscheid tussen een ligging *nét* binnen of net *búiten* het effectgebied voor het bewijsvermoeden is voor wat betreft de invloed van bodembeweging dermate klein, dat dit een dergelijk verschil in compensatie niet kan rechtvaardigen.

Natuurlijk leidt iedere grens tot verschillen, en dat heeft uw kabinet terecht ook onderkend, maar het IMG vreest wel dat het verschil door deze € 40.000,- regeling zó groot wordt, dat dit tweespalt in gemeenschappen zal veroorzaken. Het IMG wijst er in dit verband op dat er diverse steden en plaatsen worden doorsneden door de grens van het effectgebied. Dit geldt als gevolg van Maatregel 2 met name ook voor de stad Assen. De grens van het effectgebied doorkruist zodoende een dichtbevolkt gebied. Het IMG vreest voor ontwrichting en grote negatieve sociale gevolgen voor de bewoners die worden uitgesloten.

Ten derde moet bedacht worden dat juist gedupeerden met grote schades in de kern van het gebied, niet tot zeer beperkt geholpen zullen worden met deze maatregel, zoals hiervoor al eerder toegelicht. Hetzelfde geldt voor aanvragers met grote (bedrijfs)gebouwen, waaraan dus logischerwijs meer schade valt vast te stellen. Hoewel de maatregel voor heel veel aanvragers dus tot veel hogere vergoedingen zal leiden, is het de vraag of de allerbelangrijkste doelgroep hiermee

niet juist buiten schot blijft. Sterker nog: eigenaren in de kern van het gebied hebben bijna altijd al een afgehandelde aanvraag voor de ontstane schade en komen dus – tenzij wordt gekozen voor terugwerkende kracht – niet in aanmerking voor de regeling van € 40.000,-. Zij zullen dus *slechter* af zijn dan aanvragers in de rand van het gebied die nooit iets gemerkt hebben van de aardbevingen en ook geen schademelding hebben gedaan. Dat zou naar de mening van het IMG een onacceptabele uitkomst zijn.

Advies

Het IMG ziet in het licht van al het voorgaande dus de nodige belemmeringen bij de invoering van deze maatregel in zijn huidige vorm. We willen erop wijzen dat een ander middel voorhanden is waarmee het doel van uw kabinet met minder nadelen en daarmee doelmatiger kan worden bereikt, namelijk door in te zetten op het daadwerkelijk herstellen van schade.

Indien eigenaren daartoe overgaan, zou ervoor gekozen kunnen worden om de beoordeling van de oorzaak en de herstelkosten achtwege te laten, maar de factuur van een aannemer direct te vergoeden. Vanzelfsprekend moet dit dan wel met enige waarborgen worden omgeven. Voordeel van die benadering is dat de ongelijkheid minder groot wordt, doordat de middelen aangewend moeten worden voor werkelijk herstel. Die eis is ook gerechtvaardigd als bewust schade wordt vergoed die niet door mijnbouw is ontstaan. Daarnaast voorkomt deze maatregel *veel* discussie over de omvang van de vergoeding. De aanvrager kan namelijk in overleg met zijn aannemer zelf bepalen wat hij op welke wijze laat repareren. Inzetten op daadwerkelijk herstel in natura helpt ook de discussie te verkleinen over de mate waarin de nieuwe aanpak met terugwerkende kracht mogelijk wordt. In situaties waar eerder schade is vergoed, mag zeker in een deel van de situaties worden aangenomen dat daarmee schade is hersteld. Een aannemer zal dan vooral nieuwe schade aantreffen die nog niet is vergoed.

Ook deze invulling van maatregel 3 roept wel vraagstukken en de praktijk van daadwerkelijk herstel in natura zal eveneens weerbarstig zijn. Het IMG kan bijvoorbeeld wel aannemers contracteren, maar zal dat vanwege het verschil tussen beschikbare en benodigde capaciteit van aannemers, niet voor alle aanvragers kunnen aanbieden. Een dergelijke schaalgrootte is voor het IMG op korte termijn niet realiseerbaar. Bovendien zullen aanvragers op hun beurt ook niet altijd zelf op afzienbare termijn een aannemer kunnen vinden, die kunnen aansturen en ook willen aansturen. Reden ook waarom we geloven dat er naast herstel in natura een forfaitaire benadering geboden zou moeten worden, evenals een milde, menselijke en makkelijke maatwerk aanpak.

Het IMG geeft daarom het volgende drietrapsmodel in overweging:

1. Daadwerkelijk herstel binnen bepaalde grenzen (€ 40.000,- als uw kabinet daarvoor wil kiezen);
2. Forfaitaire vergoedingen in geld vanaf € 5.000,- in de rand en hogere bedragen in de kern, inclusief een oplossing voor toekomstige bevingen;
3. Maatwerkvergoedingen, zowel in natura als geld, als de aanvrager niet wil opteren voor één van de hiervoor geschetste opties. De voorwaarden van de maatwerk aanpak moeten daarbij dan zo worden gekozen dat met name de meest ernstig schadesituaties (bijvoorbeeld met veel herhaalschade) hier het meest bij gebaat zijn.

Maatregel 4: Het IMG lost knelpunten proactief op

Het IMG is positief over de door uw kabinet beoogde ruimere bevoegdheid om individuele knelpunten in de schadeafhandeling voortvarender op te lossen en treedt graag op korte termijn in overleg om de toegezegde ministeriële regeling vorm te geven.

Maatregel 5: Vaker keuze voor schadeafhandeling met vaste vergoeding

Het IMG onderkent dat het aantrekkelijk maken van vaste vergoedingen de doorloopsnelheid kan bevorderen en sneller zekerheid kan bieden in de schadeprocedure. Niet voor niets wordt de huidige, reeds geboden vaste vergoeding mede daarom door grote aantallen aanvragers hoog gewaardeerd. Wél wijzen we op de samenhang tussen het stimuleren van vaste vergoedingen en de eerder genoemde maatregel 3, inclusief de hiervoor daarover gemaakte opmerkingen.

Het IMG adviseert u daarom bij het uitwerken hiervan voldoende aandacht te besteden aan de mogelijke afwegingen die verschillende gedupeerden zullen maken tussen een vaste vergoeding en 'oplossing op maat', zodat het kiezen voor een vaste vergoeding in de praktijk daadwerkelijk aantrekkelijk blijft. Zoals hiervoor geschetst blijft een maatwerk aanpak nadelen kennen, zowel voor individuele gedupeerden als voor de schadeafhandeling als geheel.

Het IMG ziet zich verder gesteund door uw kabinet in het voornemen om een vaste vergoeding te bieden voor eigenaren die als gevolg van een nieuwe beving nieuwe schade kunnen hebben geleden. Onduidelijk is wat uw kabinet bedoelt met de opmerking dat het uitgaan van vertrouwen tot overcompensatie zou kunnen leiden. De bedoeling van het IMG is om iedere keer als er een relevante nieuwe beving is geweest, opnieuw (proactief) een vaste vergoeding aan te bieden. Vanzelfsprekend moet dan nog wel samen met het ministerie van EZK, de maatschappelijke organisaties en de regio's verdere uitwerking plaatsvinden. Zo geldt ook hiervoor dat er keuzes zullen moeten worden gemaakt over de voorwaarden waaronder die vergoeding mogelijk is. Denk daarbij aan het effectgebied voor die beving. Bovendien is het denkbaar bij een dergelijke vergoeding niet alleen de fysieke schade aan een woning te vergoeden, maar ook direct vormen van immateriële schade.

Tot slot kan het IMG zich voor het overgrote deel vinden in de voorgestelde regeling voor gedupeerden die hebben gekozen voor een vaste schadevergoeding, die onvoldoende blijkt om hun schade daadwerkelijk te herstellen. Het IMG heeft deze regeling al in voorbereiding. We zijn daarbij echter niet voornemens om te eisen dat de aanvrager moet aantonen dat de schadevergoeding onvoldoende is om tot *daadwerkelijk* herstel over te gaan. Gedupeerden kunnen daarentegen gedurende een afgebakende periode *zonder opgave van redenen* van deze regeling gebruik maken. Daarmee wordt de gedupeerde ook na het toekennen van de vergoeding de mogelijkheid geboden om alsnog maatwerk te vragen als blijkt dat de vaste vergoeding ontoereikend blijkt te zijn voor herstel, zonder dat dit bewezen hoeft te worden.

Maatregel 6: Herhaalde schades worden voorkomen met duurzaam schadeherstel

Het IMG is blij dat uw kabinet de bevoegdheid tot het bieden van duurzaam schadeherstel steunt.

Voor de bevoegdheid is tot nu toe een budget van €350 miljoen voorzien door uw kabinet. Het IMG leidt uit uw kabinetsreactie af dat u voornemens bent deze budgettaire beperking los te laten. Daarbij merkt het IMG wel op dat lijkt te worden uitgegaan van ongeveer 14.000 panden waarbij deze problematiek speelt. In het gehele effectgebied zal het mogelijk om ruim twee maal zo veel panden gaan, afhankelijk van de gemaakte keuzes in de voorwaarden voor het in aanmerking komen van Duurzaam Herstel. Uit onderzoek van Sweco blijkt dat tot 4-10 procent van alle panden funderingsgerelateerde problemen zou kunnen hebben. Dat zijn tot circa 36.000 woningen in het gehele effectgebied.

Mocht voor een uitbreiding van duurzaam schadeherstel gekozen worden dan verdient hierbij wel de opmerking dat het oplossen van de constructieve gebreken van zo veel panden een langjarige en complexe uitvoeringsoperatie betreft. Het is niet mogelijk om dit op korte termijn te doen. Het IMG gaat daarom graag in overleg met uw kabinet om te bespreken hoe dit moet worden geprioriteerd. In de pilot die momenteel in voorbereiding is, is ervoor gekozen de woningen met

'de meeste herhaalschade' in enkele specifieke plaatsen in de kern van het bevingingsgebied voorrang te gaan geven.

Maatregel 7: Hogere overlastvergoeding bij meervoudige schademeldingen

Het IMG staat positief tegenover uw kabinetsvoornemen om mensen een hogere overlastvergoeding toe te kennen als zij ondanks de mogelijkheden voor duurzaam herstel en het stoppen van de gaswinning toch te maken krijgen met teruggekeerde of nieuwe schade. Dit sluit ook aan bij het voornemen van het IMG om aanvragers die nieuwe schade melden ná een nieuwe beving een nieuwe forfaitaire vergoeding te bieden.

In dit verband is belangrijk dat veel gedupeerden nu meerdere schades 'opsparen' en tot één melding combineren. Dat biedt veel voordelen in de afhandeling. Zo is er niet telkens opnieuw een schadeopname nodig. Het IMG verzoekt u bij de uitwerking van de hogere overlastvergoeding te voorkomen dat gedupeerden de indruk krijgen dat ze beter schades zoveel mogelijk separaat kunnen melden. We adviseren u daarom duidelijke en werkbare definities van herhaalde of teruggekeerde schade en meervoudige schademelding vast te stellen, die ook voorzien in helderheid over het al dan niet vergoeden bij meldingen van niet eerder ontdekte schade en waarin rekening wordt gehouden met mogelijke nieuwe bodembeweging.

Maatregel 8: Aanpassen vergoeding van immateriële schade

Het IMG is verheugd over de steun van uw kabinet voor het voornemen om een eind te maken aan verschillen in uitkeringen tussen kinderen en volwassenen en tussen gezinsleden onderling, en om het maximale schadebedrag van €5.000 in meer situaties toe te kennen, zoals het IMG reeds heeft besloten. Het IMG gaat verder graag in overleg met uw kabinet over het verschil in benadering tussen de impact die schade heeft op een huurder en een woningeigenaar.

Maatregel 9: Soepeler omgang met termijnen bij schadeafhandeling

Het IMG begrijpt de behoefte van uw kabinet om de omgang met termijnen in de schadeafhandeling te verbeteren. Zoals hiervoor al is geschetst, mag echter niet verwacht worden dat met het voorgestelde maatregelenpakket de schadeafhandeling dermate wordt vereenvoudigd, dat die termijnen dan wel steeds zouden kunnen worden gehaald. Vooral de impact van maatregel 3 waarbij verwacht wordt dat er meer gekozen zal worden voor maatwerktrajecten is in dat opzicht nadelig. Het is zaak hier realistisch over te blijven richting aanvragers. De uitvoeringscapaciteit is nu eenmaal begrensd; ook omdat het veelal aankomt op mensenwerk.

Het voorstel van uw kabinet met betrekking tot een verhoogde vergoeding bij overschrijding van de beslistermijn, roept verder diverse uitwerkingsvragen op. Het IMG gaat hierover graag in gesprek. Voor wat betreft de door uw kabinet genoemde bezwaartermijnen merkt het IMG op dat hij die reeds heeft verdubbeld en ook soepel omgaat met overschrijding daarvan.

4. Invloed Kabinetsreactie op de huidige uitvoering

De voorstellen van uw kabinet hebben naast invloed op de inhoud van het werk van het IMG, ook direct invloed op de manier waarop gedupeerden aankijken tegen de schadeafhandeling.

Een deel van de gedupeerden is onzeker geworden over wat zij van de toekomst van de schadeafhandeling mogen verwachten. Er zijn hogere verwachtingen ontstaan over de maatwerkafhandeling, door het voorstel om geen causaal verband meer te laten beoordelen door deskundigen bij schadesituaties tot €40.000 en dat toe te passen in het gehele effectgebied. Het aantal aanvragen voor de vaste vergoeding die nu maximaal €5.000 is en vooral bedoeld is voor de rand van het effectgebied waar schades kleiner zijn, loopt hierdoor terug. We ontvangen nu reeds

signalen dat ook gedupeerden in de randen van de effectgebieden weer meer voornemens zijn een maatwerktraject te doorlopen voor afhandeling van hun schade in de verwachting dat zij daarmee in de toekomst kans maken op een hogere vergoeding van uw kabinet.

Steeds vaker verzoeken aanvragers nu ook om verlenging van de periode voor een zienswijze op de adviesrapporten die recent zijn opgeleverd, anticiperend op een mogelijk andere benadering van de beoordeling van de schadeoorzaak (causaal verband). In het bezwaartraject zien we soortgelijke ontwikkelingen. Dit alles kan in toenemende mate leiden tot een ongereguleerde vertraging van de schadeafhandeling en risico's voor het ontstaan van een nieuw stuwmeer aan aanvragen.

Het volledig stopzetten van de schadeafhandeling is ongewenst en ook disproportioneel. Alles is erop gericht om de schadeafhandeling zo veel als mogelijk voort te zetten. Het is belangrijk dat er aanvragen worden gedaan, schadeopnames plaatsvinden en (in geval van maatwerktrajecten) adviesrapporten met beoordeling van schadeoorzaak en schadeomvang naar aanvragers worden gestuurd. In welke vorm de schadeafhandeling ook verder gaat, zijn de inzichten die deze stappen in de schadeprocedure opleveren altijd van waarde. We hebben daarom besloten alle aanvragers met een lopende procedure, zowel voor een maatwerktraject en een vaste vergoeding, richting het einde van de procedure (in geval van een maatwerktraject na oplevering van een adviesrapport) actief de mogelijkheid te bieden een besluit over een aanvraag aan te houden of anders gezegd: te pauzeren. Het IMG neemt dan geen besluit over de aanvraag totdat het voor de aanvrager voldoende duidelijk is in hoeverre dat besluit een nadeel vormt in het licht van een toekomstige, verruimde schaderegeling. Door actief en gecoördineerd deze keuze te bieden, ontstaat er meer duidelijkheid voor hen en voor de uitvoering. Uitgangspunt is dat de schadeafhandeling zo veel als mogelijk wordt voortgezet en besluitvorming wordt voorbereid. Maar dat aanvragers dan nog geen besluit krijgen in afwachting van duidelijkheid over de toekomstige schaderegelingen.

Het IMG zal daarnaast aanvragers met de grootste schades desgevraagd de mogelijkheid bieden om de schadevergoeding waarover al duidelijkheid is, als voorschot uit te keren. Daarna kan dan nog bepaald worden hoe om te gaan met de schades die dan nog niet worden vergoed. Probleem is wel dat de ICT-systemen van het IMG er niet op zijn berekend om dit grootschalig aan te bieden. Voornemen is daarom dit aan te bieden in uitzonderlijke situaties voor aanvragers waar herstel van de schade zo snel mogelijk wenselijk is.

Het voorgaande resulteert komende maanden daarom wel in een toename van het aantal niet-afgehandelde aanvragen en de gemiddelde doorlooptijd. We gaan graag met u en de maatschappelijke organisaties in overleg hoe om te gaan met die nadelige effecten.

5. Slotopmerkingen

Het mild, makkelijk en menselijk afhandelen van schades is van meet af aan het doel van het IMG geweest. Tegelijkertijd is duidelijk dat aanvragers regelmatig andere verwachtingen hebben van de schadeafhandeling dan het IMG binnen zijn taak en uitvoeringscapaciteit heeft kunnen bieden. De praktijk van schadeafhandeling is complex en weerbarstig. Uw kabinet toont met de voorgenomen maatregelen aan dat het al het nodige wil doen om de schadeafhandeling te verbeteren en zet daarbij in op het duurzaam herstellen en versterken van Groningen en Noord-Drenthe. Uw kabinet erkent daarbij dat het volkomen begrijpelijk is dat bewoners van het gaswinningsgebied eerst resultaat willen zien voordat zij vertrouwen op verbetering.

Uit de voorgestelde maatregelen spreken uw verregaande intenties. Zoals we in deze uitvoeringstoets op hoofdlijnen hebben geprobeerd duidelijk te maken, is de mate van uitvoerbaarheid van een groot aantal van de beoogde maatregelen mede afhankelijk van de nadere uitwerking in concrete wet- en regelgeving. Het IMG hoopt met deze brief en de resultaten van

deze eerste uitvoeringstoets op hoofdlijnen bij te dragen aan een proces om te komen tot doelmatige regelingen voor de praktijk.

De nood is hoog en gedupeerden zijn na jaren van stapeling van beleid wantrouwig geworden over de schadeafhandeling. De voorstellen van uw kabinet hebben mede daardoor nu al invloed op de schadeafhandeling. Groningers en Drenten vrezen straks niet meer in aanmerking te komen voor een meer coulante regeling als ze nu een besluit hebben over hun aanvraag. Om tegemoet te komen aan die onzekerheid neemt het IMG maatregelen. We proberen daarnaast al in te voeren wat mogelijk is.

Een van de meest ingrijpende maatregelen voor de schadeafhandeling, het schrappen van de beoordeling van causaal verband bij schadesituaties tot €40.000, leidt in haar huidige opzet tot minder discussie over causaal verband, erkenning van de onzekerheid die dergelijke discussies meebrengt, maar helaas ook tot nieuwe, ongewenste verschillen en hoge uitvoeringskosten. Door aan deze maatregel de voorwaarde verbinden om de vergoeding in de vorm van herstel in natura toe te kennen, worden nadelen beperkt en deels geheel weggenomen.

Het IMG is er gezien de intenties van uw kabinet van overtuigd dat het mogelijk is om in samenspraak met het ministerie van EZK, de maatschappelijke organisaties van Groningers en Drenten en de regio's te komen tot een uitvoerbare, mildere, menselijkere en makkelijkere schadeafhandeling.

We geven u hierbij graag in overweging het IMG bij de verdere uitwerking te betrekken en gebruik te maken van onze expertise en opgedane ervaringen. Het is wel zaak hiermee haast te maken, aangezien de huidige situatie tot grote onzekerheid bij aanvragers leidt en reeds tot negatieve gevolgen in de schadeafhandeling leidt.

Wij zijn u bij het voorgaande graag van dienst.

Met vriendelijke groet,

H.C.D. Korvinus
Voorzitter Bestuur Instituut Mijnbouwschade Groningen